

vergadering **C209 – CUL29**
zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 26 april 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, en tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het kunstenbeleid van de provincies - 1513 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de leidraad ‘Goed bestuur voor cultuur’ en de rol van de raad van bestuur in culturele instellingen - 1564 (2011-2012)	
Vraag om uitleg van de heer Lieven Dehandschutter tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het werkstuk van het Bilsen Fonds voor Cultuurmanagement - 1570 (2011-2012)	6
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het al dan niet hanteren van het Cultuurpact bij de hersamenstelling van het bestuur van de grote Vlaamse instellingen - 1690 (2011-2012)	9

■

Voorzitter: de heer Philippe De Coene

**Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, en tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het kunstenbeleid van de provincies
- 1513 (2011-2012)**

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Schauvliege.

De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, collega's, in het kader van het witboek Interne Staatshervorming zijn een aantal wijzigingen in de bevoegdheden van de provincies aangekondigd. Een ervan is een belangrijke wijziging in het kunstenbeleid. Zo is bepaald – in tegenstelling met de initiële keuze dat de provincies geen gemeenschapsbevoegdheden meer zouden mogen uitoefenen – dat de provincies voortaan enkel nog subsidies kunnen geven aan professionele kunstorganisaties als die laatste geen subsidie ontvangen van de Vlaamse Gemeenschap. Dat is in overeenstemming met het principe van maximaal twee interveniërende bestuursniveaus, en dat staat trouwens ook in het ontwerpdocument Lokaal Cultuurbeleid. Maar over dat ontwerp wil ik het hier niet hebben.

Vandaag krijgen zowat alle kunstorganisaties van de verschillende provinciebesturen een subsidie. De bedragen lopen vrij ver uiteen – van ongeveer 10.000 euro per jaar tot enkele miljoenen euro per jaar, voor bijvoorbeeld het Concertgebouw of de Vlaamse Opera. Hoe dan ook betreft het belangrijke bedragen voor deze instellingen. De gevolgen van een schrapping kunnen drastisch zijn, zeker voor de kas van die organisaties. Deze evolutie heeft trouwens niet alleen impact op de kunsten, want ook het sociaal-cultureel werk, de amateurkunsten, de circuskunsten en het cultureel erfgoed zullen aan een gelijkaardige regeling worden onderworpen: ofwel wordt men gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap en de gemeenten, ofwel wordt men gesubsidieerd door de provincies en de gemeenten.

Minister, wat gebeurt er met de subsidies die de provincies binnenkort niet meer aan de kunstorganisaties zullen mogen uitkeren? Worden die middelen overgedragen naar het Vlaamse niveau of naar het gemeentelijke niveau, of blijven ze bij de provincies? Als communalist pleit ik voor de tweede piste, want die geeft de steden en gemeenten enige beleidsruimte om een aan de Vlaamse Gemeenschap complementair kunstenbeleid te voeren. Zullen de kunstorganisaties hun subsidies verliezen of worden die subsidies gecompenseerd door de Vlaamse Gemeenschap? Met andere woorden: worden zij gevoegd bij de subsidies die zij vandaag al regulier en structureel krijgen?

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, minister, collega's, ik denk dat de vragen van de heer Caron bij velen leven – bij mensen in de sector, maar ook bij beleidsverantwoordelijken en ambtenaren. Ik zou graag vernemen of men bij de uittekening van het landschap van de toekomst de keuze tussen een subsidiering door de Vlaamse Gemeenschap en de gemeenten of een subsidiering door de provincies en de gemeenten zal verfijnen. Er zijn immers veel initiatieven die als lokaal of provinciaal kunnen worden gekwalificeerd, maar er zijn er ook die daartussenin zitten en niet enkel een kernstad of kerngemeente, maar ook de omliggende gemeenten bedienen. In welke mate houdt u daar rekening mee? En voorziet u in overgangsmaatregelen?

De heer Philippe De Coene: Namens mijn fractie wil ik meedelen dat ook wij de bekommernissen delen. In de afgelopen decennia hebben een aantal provincies erg lovenswaardige initiatieven ontwikkeld en ondersteund. Dikwijls gebeurde dat omdat op het lokale vlak het nodige draagvlak er niet was of omdat het ging om initiatieven die in een

provinciaal kader pasten. Ik meende te weten dat voor grote initiatieven die tussen twee stoelen dreigen te vallen, in oplossingen ad hoc en overgangsbepalingen wordt voorzien. Ik sluit mij dus bij de bekommernissen aan, ervan uitgaande dat u de afhandeling van dit dossier met de nodige zorg verricht.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, dit antwoord is natuurlijk samen met de minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand uitgewerkt, want hij coördineert het project over de interne staatshervorming. Vlaanderen ondersteunt via het Kunstendecreet een aantal kunstenorganisaties voor het geheel van hun werking. Die structurele subsidies worden om de twee jaar of om de vier jaar toegekend. Wat gebeurt er in de toekomst? Kunstenorganisaties die worden gesubsidieerd door de Vlaamse overheid kunnen vanaf 2014 niet langer door de provincies extra structureel worden ondersteund. De Vlaamse Regering heeft dat zo beslist.

Wel kunnen de provincies vanaf 2014 nog een structurele subsidie toekennen aan kunstenorganisaties die niet structureel worden ondersteund via het Kunstendecreet, en zo een complementair, aanvullend beleid ontwikkelen. Voor organisaties die een structurele subsidie ontvangen van de Vlaamse overheid kunnen provincies wel nog in een projectmatige subsidie voorzien. Hoe gaat alles concreet in zijn werk? In 2013 zullen de provincies voor het laatst een aanvullende structurele subsidie kunnen uitbetalen. Door de complementaire taken van de overheden zullen een aantal organisaties verder worden ondersteund door de provincies. Het is de bedoeling dat een subsidie die van de provincies naar Vlaanderen komt, wordt gebruikt om dezelfde subsector te ondersteunen. De subsectoren mogen er niet op achteruit gaan.

Voorts blijven niet alleen provincies, maar ook steden en gemeenten een rol spelen in het kunstenbeleid. Ik ben het met u eens dat zij daarvoor voldoende ruimte moeten krijgen. Ik streef daarom naar een complementair beleid. Momenteel overlegt een werkgroep met vertegenwoordigers van zowel de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) als van de sector over goede afspraken. Die afspraken zijn een beetje gemodelleerd naar de aanpak van het cultureelerfgoedbeleid, waarvoor een complementair beleid is ontwikkeld dat steeds goed is verlopen. Wij onderzoeken nog hoe wij dat moeten aanpakken. Het gaat daarbij trouwens niet alleen over subsidies, maar ook over goede afspraken over wie wat ondersteunt en met welke finaliteit. Het gaat ook over een goede afstemming van procedures en timing. Het is de eerste keer dat al deze partners hierover samen zitten. Het is geen eenvoudige, maar wel een zeer zinvolle oefening.

We gaan ook in ruimer overleg met de sector. Dat zal gebeuren op het volgende Cultuurforum, dat plaatsvindt op 1 juni. Een van de werkhema's daar zal precies deze methodiek zijn.

Ik heb ook Lone Leth Larsen uitgenodigd, departementshoofd Cultuur van de stad Kolding in Denemarken. Zij zal een aantal vergelijkingen maken met de situatie in Denemarken. Twee parallelsessies zullen daarover gaan: een over een complementair cultuurbeleid en een over een lokaal kunstenbeleid. Bij steden bestaat dat wel, maar bij gemeenten veel minder. Dat is dus iets dat we van onderuit zullen moeten uitwerken. Dat thema staat daar dus hoog op de agenda.

Subsidies zijn niet eeuwig, mijnheer Caron, niet in Vlaanderen, maar ook niet in de provincies. Anderzijds ben ik het met u eens dat kunstenorganisaties niet het slachtoffer mogen worden van een bestuurlijke herinrichting van Vlaanderen. Het uitgangspunt is dat de middelen in de sector moeten blijven. Daarnaast moeten de nodige overgangsmaatregelen worden genomen, zodat de organisaties die nu provinciale subsidies ontvangen, niet plots op droog zaad komen te zitten.

Momenteel worden de inventarissen verfijnd. Op basis daarvan zal een voorstel worden uitgewerkt. Het is de bedoeling om gedurende de nieuw startende beleidsperiode – tot eind 2016 voor diegenen die nu vier jaar erkend zijn – in overgangsmaatregelen te voorzien. We werken tegelijkertijd aan een complementair kunstenbeleid, waarin ook de provincies een rol kunnen blijven spelen, maar dus geen loutere subsidie boven op een subsidie meer.

Dat is de stand van zaken, collega's. Er wordt nog verder overleg gepleegd tussen de verschillende actoren, maar u ziet dat er bij de interne staatshervorming een consensus was dat organisaties daar niet slechter van mogen worden. Er moet dus een regeling gevonden worden, zodat die middelen toch naar die specifieke sectoren kunnen gaan.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, ik concludeer vooral dat er nog een evolutie bezig is en dat het nog niet allemaal definitief rond is.

Ik heb nog een paar aanvullende vragen. U zegt dat als subsidies van de provincie verdwijnen, het geld van een bepaalde subsector naar Vlaanderen gaat, waar het aan dezelfde subsector wordt toegewezen. Het woord 'subsector' is in dezen natuurlijk zeer delicate materie. Als het gaat om sociaal-culturele, kunsten- of erfgoedorganisaties, die door een provincie gesubsidieerd worden, komt dat geld dan in uw budget voor separaat sociaal-cultureel werk, kunsten of erfgoed?

Wat als dat in een lopende periode is? Bij de kunsten gaat er bijvoorbeeld een nieuwe periode in op 1 januari volgend jaar. Dat is dus een jaar vooraleer de nieuwe regeling van de provincies begint. In dat jaar krijgen kunstenorganisaties hun Vlaamse subsidie, plus een deeltje van de provincie daarbovenop. Stopt dat dan na dat jaar? Of is de bedoeling van de overgangsmaatregel dat die subsidie tot het einde van de vierjarige, respectievelijk tweejarige periode zou doorlopen?

Wat met de grote instellingen van het type Vlaamse Opera? Er gaan vrij structurele en belangrijke financiële middelen van de provincie naar die instellingen. Is daar een specifieke oplossing voor mogelijk?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Caron, u stelt een aantal terechte vragen. We moeten die oplossen. Daarom juist hebben wij die werkgroep opgericht. Ik kan nog niet gedetailleerd antwoorden op al die vragen. Er zal in ieder geval een overgangsmaatregel komen, zodat niet plots massaal middelen wegvallen. Dat kan absoluut niet de bedoeling zijn. Ook de definitie van 'subsector' moeten we nog goed bekijken en bediscussiëren in de werkgroep met de provincies, de steden en gemeenten en de sector.

Het standpunt van de Vlaamse Regering is altijd geweest dat als we de taken van de provincie herdenken, de organisaties daar niet slechter van mogen worden. Er is ook een politieke wil om dat op die manier te doen. De echte details van hoe we dat gaan doen, zullen we in overleg met de sector bespreken. We zijn er nog niet uit, maar we hebben daar nog wel eventjes de tijd voor. Wij geven wel de garantie dat niemand zomaar plots in de problemen zal komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de leidraad ‘Goed bestuur voor cultuur’ en de rol van de raad van bestuur in culturele instellingen
- 1564 (2011-2012)

Vraag om uitleg van de heer Lieven Dehandschutter tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het werkstuk van het Bilsen Fonds voor Cultuurmanagement
- 1570 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, tijdens een colloquium over ‘good governance’ in de culturele sector, dat ongeveer een maand geleden plaatsvond, werd een document voorgesteld, getiteld ‘Goed Bestuur voor Cultuur’, vanwege het Bilsen Fonds voor Cultuurmanagement, verbonden aan de Universiteit Antwerpen.

Het document bevat een aantal principes, aanbevelingen en richtlijnen die het beheer van de culturele sector op langere termijn ten goede zouden moeten komen. Het gaat dan onder andere over de samenstelling en de grootte van de raden van bestuur, de verhouding van de raad van bestuur met de directie enzovoort.

De eerste zinnen van het document zijn alvast veelzeggend: “Het belang van goed bestuur heeft reeds ingang gevonden in verschillende maatschappelijke domeinen: in het politieke discours, het bedrijfsleven, de gezondheidszorg en recent nog bij universiteiten, hogescholen en het wetenschappelijk onderzoek. Ook de cultuursector beseft dat goed bestuur geen luxe maar een noodzaak is. De toenemende professionalisering en verzakelijking in de Vlaamse cultuursector en de vraag van de overheid naar meer transparantie en ondernemerschap versterken het belang van richtlijnen en aanbevelingen inzake goed bestuur.” Wat verder lezen we: “Minister van Cultuur Joke Schauvliege vermeldt het als een belangrijk aandachtspunt in haar beleidsnota 2009-2014.”

Daarmee is ook onmiddellijk de link gelegd met uw beleid. Ik heb het document eens doorgenomen. Ik ben ervan overtuigd dat het een aantal bouwstenen kan bevatten voor een verdere professionalisering van de culturele sector in Vlaanderen.

Minister, in hoeverre stroken de voorstellen en richtlijnen in dit document met uw beleid? Gaat u akkoord met de conclusies en aanbevelingen van het document? Hoe neemt u de vaststellingen en de aanbevelingen mee in uw verdere beleid, bijvoorbeeld op het vlak van de aanbevelingen rond de raad van bestuur? Via welke andere maatregelen wilt u de professionalisering van de raden van bestuur in culturele organisaties in Vlaanderen verder versterken?

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Minister, het congres van 26 maart van het Bilsen Fonds voor Cultuurmanagement had dit jaar ‘Goed Bestuur voor Cultuur’ als thema. Het ging over ‘corporate governance’ in de cultuursector. Gelukkig gebeurt er al heel wat. Men is daar al enkele jaren mee bezig. Maar in vergelijking met andere maatschappelijke geledingen is er nog wel wat te doen. Professor Annick Schramme zegt onder meer dat diverse maatschappelijke sectoren al een goede code rond ‘corporate governance’ hebben, maar dat de cultuursector daarin een beetje achterwege bleef. Met het colloquium van vorige maand wou men het debat en een reflectie over goed bestuur stimuleren.

Men heeft de code overhandigd aan de minister. In dat document vielen mij een aantal zaken op. Ik wil drie voorbeelden aanhalen. Zo schrijft men: “Sommige raden van bestuur bestaan nu uit tientallen leden. Dat maakt het zo goed als onmogelijk een inhoudelijk debat te voeren waarin iedere bestuurder een zinvol aandeel heeft. Het is ook niet zo efficiënt. Daarom pleiten we voor een raad die volgens de omvang van het huis varieert van zes tot maximaal

twalf leden.” Dat is mijns inziens niet alleen voor raden van bestuur van culturele organisaties een nuttige aanbeveling, maar ook voor veel andere instanties.

Men schrijft ook: “Niet alleen de omvang, maar ook de samenstelling van die raad moet weloverwogen zijn. Divers betekent in dat geval met bestuurders die in diverse zaken uitblinken. Goed bestuur is niet mogelijk als geen enkele bestuurder een balans kan lezen of niemand op de hoogte is van aanwervings- en opzeggingsvoorwaarden.”

We maken inderdaad nog altijd mee, ook in culturele organisaties, dat men van financiën, boekhouding, budgetten, rekeningen, enzovoort geen kaas gegeten heeft. Verder is bij het werken met personeel enige kennis van humanresourcesmanagement (hrm) bij bestuurders aanbevolen.

Een ander element is eveneens niet alleen typisch voor de cultuursector, maar men heeft er toch vaak mee te maken: “De verantwoordelijkheden van het directieteam” – of soms de directeur alleen – “en de raad van bestuur moeten goed worden afgebakend. Dat lijkt logisch, maar is lang niet overal het geval. Door goede afspraken te maken kan de efficiëntie een stuk worden opgedreven.” Dat legt de vinger op de wonde. Sommige directieteams wanen zich bestuurder en omgekeerd zijn er bestuurders die de dagelijkse leiding willen hebben. Diegenen met lokale ervaring maken het misschien mee in de steden en gemeenten.

Minister, wat is uw reactie op het werkstuk van het Bilzen Fonds voor cultuurmanagement? Op welke aanbevelingen wilt u ingaan? Op welke wijze? Welke vindt u minder aangewezen om om te zetten in beleid? Waarom?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega’s, jullie hebben terecht verwezen naar het colloquium dat plaatsvond op 26 maart en georganiseerd werd door het Bilzen Fonds voor Cultuurmanagement. Het dagthema was inderdaad cultural governance in de cultuursector.

Het is een bloemlezing geworden van praktijken en ervaringen uit binnen- en buitenland en aanverwante sectoren die als goede voorbeelden kunnen dienen. Zo kon iedereen voldoende geïnspireerd vertrekken.

Bij het afsluiten van de dag is er mij inderdaad een code cultural governance overhandigd. Voor mij is dat goed bestuur een belangrijke voorwaarde om tot een nog betere en grotere professionalisering te komen. Dat staat ook in mijn beleidsnota en beleidsbrief en dat heb ik ook al verschillende keren benadrukt.

De code die mij werd overhandigd, past in een onderzoek dat de Universiteit Antwerpen in 2011 opstartte en dat uit twee trajecten bestaat. Tijdens een eerste traject heeft een werkgroep, opgericht door het Bilzen Fonds voor Cultuurmanagement, de code cultural governance opgesteld. Die code kwam bottom-up tot stand op basis van kwantitatieve en kwalitatieve bevragingen van de Vlaamse structureel gesubsidieerde cultuursector. Het is een code van en voor de cultuursector. Hij kwam onafhankelijk tot stand en ik was er dus niet bij betrokken. Ik vind het heel positief dat die er is en dat die door hen kan worden gehanteerd.

De code is niet normatief, maar is wel een heel belangrijke leidraad met vijftientig aanbevelingen die terug te brengen zijn tot vijf grote principes. Een eerste principe is dat de rol en bevoegdheden van de bestuursorganen ten dienste staan van de doelstellingen en de missie van de organisatie. Ieder orgaan heeft eigen, duidelijk afgebakende taken. Een tweede principe is dat de bestuursorganen verantwoording afleggen aan elkaar. Het principe van checks en balances staat daarbij centraal. Een derde principe is dat de bestuursorganen transparant werken en elkaar in voldoende mate op de hoogte houden van hun werking en beslissingen. Een vierde principe houdt in dat de samenstelling van de bestuursorganen zorgvuldig gebeurt in functie van de doelen en de missie van de organisatie en van de rol die de bestuursorganen in de organisaties vervullen. Een laatste principe is dat de

bestuursorganen het belang erkennen van de interne en externe stakeholders. Bij de strategische beslissingen houden de bestuursorganen ook rekening met die stakeholders.

Dit traject is autonoom tot stand gekomen, wordt gefinancierd door het Bilsen Fonds en is ook onder hun vleugels tot stand gekomen. Omdat die governance een sleutel tot goed bestuur is, heb ik beslist om verder te participeren aan een vervolgtraject op die code. Er is een onderzoek gegund aan de Universiteit Antwerpen om de bestuurspraktijken in Vlaanderen in kaart brengen en een aantal knelpunten te detecteren. Het is niet omdat de gesubsidieerde cultuursector nu over een zelf opgestelde leidraad beschikt dat alles automatisch veel beter zal verlopen. We hopen het wel, maar weten het niet. De praktijk in Nederland wijst uit dat het niet volstaat alleen een leidraad ter beschikking te stellen, maar dat permanente opvolging en monitoring nodig zijn.

Het doel van het vervolgtraject is tot concrete aanbevelingen te komen voor de overheden, de principes om te zetten in de praktijk en de bestuurspraktijk in Vlaanderen te versterken. Ook de monitoring en opvolging zullen daar deel van uitmaken.

Midden mei verwacht ik de resultaten van dat vervolgonderzoek. Het is dus niet de bedoeling om dat op de lange baan te schuiven. Op basis daarvan wil ik de diverse raden van bestuur betrekken om de aanbevelingen in de praktijk om te zetten en daar ook echt werk van te maken.

Het gaat natuurlijk verder dan alleen de samenstelling van de raden van bestuur. Mijnheer Delva, mijnheer Dehandschutter, dat is hier ook bevestigd. Het gaat over de werking van de raad van bestuur, de afstemming en verhouding met de directie, de omgang met personeel, de beleidsontwikkeling van de organisatie enzovoort.

De resultaten zullen ook aan het brede culturele veld worden gepresenteerd op het Cultuurforum. Collega's, het zal moeilijk worden om te kiezen aan welke workshop u zult deelnemen. Het Cultuurforum vindt plaats op 1 juni. Het zal dus een belangrijk sluitstuk zijn van tien jaar professionaliseren. De sector heeft al heel veel gedaan. Ze zijn er al tien jaar mee bezig. Dat kunnen we als een bijkomende belangrijke stap beschouwen in de professionalisering van de cultuursector.

Meer nieuws volgt op 1 juni, wanneer het vervolgtraject is afgerond.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad heel goed dat de culturele sector en de mensen die zich daarin bewegen voor dergelijke documenten ook naar andere sectoren kijken. Het spreekt voor zich dat corporate governance in cultuur niet zomaar gelijk te schakelen is met andere sectoren. Er zijn zeker goede voorbeelden te vinden.

Ik vind het ook heel interessant dat deze code eigenlijk gegroeid is uit een aantal bottom-upideeën, initiatieven, praktijken enzovoort.

Ik vind uw antwoord wat verwarrend. Wat is het statuut van die code dan? Is dat een leidraad, een document waarvan u vindt dat alle aanbevelingen steeds meer toepassing zouden moeten vinden in onze culturele organisaties? Als ik het goed begrijp, is het document afkomstig uit een louter privé-initiatief van het Bilsen Fonds voor management. Dat is zeer interessant op zich. U zult meewerken aan het vervolgtraject. Wil dat zeggen dat u de 25 aanbevelingen van dat document as such onderschrijft?

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik ben wat minder in de war dan de heer Delva. Ik meende te begrijpen dat u zich achter die aanbevelingen schaaft en dat u alle instellingen en organisaties ertoe oproept om die ook daadwerkelijk toe te passen. Een code is een soort zelfregulering in de sector. Het is een engagement dat natuurlijk niet afdwingbaar is. Ik ben opgetogen over het feit dat u er

volledig achter staat en daar ook een vervolg aan wilt breien. Op 1 juni in Turnhout zullen we daar meer van horen. We kijken er met belangstelling naar uit. Ik heb de datum alvast vrijgehouden in mijn agenda.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het al dan niet hanteren van het Cultuurpact bij de hersamenstelling van het bestuur van de grote Vlaamse instellingen - 1690 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, collega's, ik hoop, in tegenstelling tot mijn vorige collega's, dat ik zelf wel in de war ben en dat alles rechtgezet wordt door de minister. Mijn vraag gaat over de samenstelling van de bestuursorganen van de grote instellingen. Ik zou nog eens naar de code van 'cultural governance' kunnen verwijzen.

Ik verneem dat de algemene vergadering en de raad van bestuur van deSingel werden vernieuwd. Ik heb het document van de Vlaamse Regering opgevraagd en intussen gekregen. Het is duidelijk dat de bestaande vertegenwoordiger van Groen uit deze organen werd geweerd. Volgens mijn bronnen zou het ook de bedoeling zijn om dat te doen in het bestuur van de Vlaamse Opera en het Koninklijk Ballet Vlaanderen.

Ik zal duidelijk zeggen waar mijn ergernis van komt. In deSingel zijn er tien nieuwe leden aangesteld voor de algemene vergadering en deels voor het bestuur. Er zitten 18 tot 22 leden in de algemene vergadering. Ik ga ervan uit dat voor onze grote Vlaamse culturele instellingen, niet naar de letter maar naar de geest, het Cultuurpact wordt gerespecteerd en dat minderheden er ook hun plaats krijgen. Bij de tien nieuw aangeduide leden van deSingel zijn er, naar mijn bescheiden mening, – en sorry, maar ik ga duidelijk zijn – zes nieuwe leden met een uitdrukkelijk N-VA-etiket, één met een Open Vld-etiket die iemand vervangt, één met een CD&V-etiket die ook iemand vervangt en twee leden waarvan ik het etiket niet ken.

De 22 leden van de algemene vergadering zijn door de Vlaamse Regering aangesteld. Ik had gehoopt dat er nog zou worden gecorrigeerd. De Vlaamse Regering heeft 11 leden aangesteld voor de raad van bestuur. Bij die 11 leden was tot vorige vrijdag een vertegenwoordiger van Groen, die er nu is uitgeworpen en vervangen door een lid van een andere strekking.

Ik wil toch even de lastigaard uithangen. Ik heb mijn materiaal bij. Voor mijn part moet je niet tellen en rekenen in geurtjes en kleurtjes. Niet alleen Groen is niet vertegenwoordigd, maar ook de verhoudingen die traditioneel toch min of meer worden gerespecteerd – en ik weet waarover ik spreek want in de vorige legislaturen heb ik zelf meegewerkt aan het zoeken van evenwichten en het aanstellen van mensen, ook van andere partijen –, zijn nu niet gerespecteerd. Open Vld moet zelf maar iets zeggen, maar naar mijn mening zit er één vertegenwoordiger van Open Vld in de raad van bestuur van deSingel en zitten er minstens drie vertegenwoordigers van de regeringspartijen in dat bestuur. Ik vind dat, zacht uitgedrukt, onevenwichtig. Ik ga geen uitspraken doen over partijen die hier vandaag niet aanwezig zijn. Ik vind het echt wel storend. Ik pleit ook niet voor een absolute evenredigheid, maar ik vind het niet netjes en niet kunnen. Het is echt tegen de geest van het Cultuurpact dat we daar uitgedonderd zijn. Ik kan heel goed vergelijken want de oude samenstelling van de bestuursorganen van deSingel is terug te vinden op de website van deSingel. Mijn vergelijking klopt exact.

Ik verneem dat het de bedoeling is dat de bestuursorganen van de Vlaamse Opera en het Koninklijk Ballet Vlaanderen spiegels zijn van elkaar, met een andere voorzitter. Ik heb geen hard bewijs, omdat ik denk dat het nog niet in de Vlaamse Regering is besproken, maar ik

verneem dat onze vertegenwoordiger in beide organen, ook niet meer zal worden voorgedragen.

Het gaat ook hier niet om pakweg zeven mensen, want dan zou je nog kunnen denken dat het logisch is dat de heel kleine partijen niet vertegenwoordigd zijn. Het gaat hier ook over twintig mensen. Als het de bedoeling is dat er een spiegel komt met het ballet, gaat het dus over dezelfde twintig mensen.

Minister, ik heb nog nooit geweten dat de impact van de meerderheid in die besturen zo groot is en dat de evenredigheid in Vlaanderen zo doorbroken wordt. Het staat haaks op de geest van het Cultuurpact, op de letterlijke toepassing van het Cultuurpact – maar daar zijn we al een beetje voorbij – en het is ‘not done’. Ik denk dat we er altijd voor geijverd hebben dat in de besturen van culturele instellingen de ideologische en filosofische regenboog die Vlaanderen is, weerspiegeld wordt in het belang van die instellingen, van de culturele praktijken, van het aanbod in Vlaanderen.

Ik ben echt ‘not amused’ met deze manier van werken. Ik zal duidelijk zijn: als ik geen bevredigend antwoord krijg, dan dienen wij tegen deze gang van zaken ongetwijfeld klacht in bij de Cultuurpactcommissie. Ik heb het in het verleden nog nooit meegemaakt.

Wat ik ook niet fijn vind, is dat in deSingel, dat een Vlaams internationaal cultuurhuis is, alle tien nieuwe mensen uit Antwerpen komen. Eén komt uit Kapellen en één uit Mortsel. Laat ons een beetje breeddenkend zijn. Minister, ik dacht dat in een huis met internationale culturele uitstraling, er ook mensen uit andere provincies moeten zijn die breder kijken dan de louter Antwerpse belangen. Ik hoop dat het voor de opera en het ballet zo zal zijn. Ik kan alleen verwijzen naar andere instellingen die dan misschien geen grote instellingen zijn zoals het Concertgebouw in Brugge. Het Concertgebouw probeert zijn bestuursorganen wel op een brede basis samen te stellen, zowel regionaal en geografisch als ideologisch en filosofisch.

Ik heb de code cultural governance ook gelezen. Minister, het is niet omdat het in de inleiding van uw nota aan de regering staat, dat ik hier zomaar kan applaudisseren en dat de principes van cultural governance toegepast zijn. Het spijt me, maar ik heb echt de indruk dat we hier te maken hebben met oude politieke cultuur. Ik wil wel eens de verschillende competenties van die aangestelde mensen kennen. In die code staat dat de samenstelling van de bestuursorganen zorgvuldig moet gebeuren, in functie van rol en missie van de instelling. De samenstelling van dat bestuur houdt rekening met de stakeholders. De stakeholders zijn niet alleen de Antwerpenaren, zijn niet alleen de meerderheidspartijen en hun vertegenwoordigers.

Minister, ik hoop dat u mij terugfluit, met feiten. Ik zou graag bestempeld worden als een geest die in verwarring is, maar ik zie wat ik zie. Minister, werden de algemene vergadering en de raad van bestuur van deSingel vernieuwd? Intussen weet ik dat ze vernieuwd zijn. Op welke basis werden deze personen geselecteerd? Zijn de criteria uit het ‘cultural governance’-rapport toegepast? Wordt er rekening gehouden met het Cultuurpact? Op welke wijze werd er rekening mee gehouden? Hoe werd het afgetoetst? Waarom werd de vertegenwoordiging van Groen geweerd?

Minister, wanneer wordt het bestuur van de Vlaamse Opera opnieuw aangesteld? Nu is daar ook een vacuüm. Op welke wijze wordt daar rekening gehouden met het Cultuurpact? Is de situatie gelijkaardig voor het Koninklijk Ballet Vlaanderen?

Ik denk dat er nog een aantal dingen gebeurd zijn die me misschien ontgaan zijn of zullen ontgaan als ik niet oplet. Het is moeilijk om als oppositie het ritme van de regeringsbeslissingen te kennen. Je krijgt ze altijd maar in een latere fase. Ik heb geluk dat ik die nota bemachtigd heb omdat de diensten van de minister-president me die hebben bezorgd, maar meestal krijgen wij die nota’s pas na de goedkeuring van de notulen van de regering. Dat is minstens een week later. Zijn er nog besturen van grote Vlaamse instellingen die op gelijkaardige wijze worden hersamengesteld? Is dat de voorbije weken eventueel gebeurd of

komt het de komende maanden aan bod? Op welke wijze zullen hier de principes van het Cultuurpact worden toegepast?

Minister, ik dank u alvast voor het antwoord en ik hoop uit de grond van mijn hart dat we hier geen conflict over moeten hebben.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht: De heer Caron heeft het voordeel dat hij heel specifiek en detaillistisch te werk gaat. Ik kan er dus niet al te veel meer aan toevoegen. Volgens het Cultuurpact moeten de ideologische en filosofische strekkingen worden vertegenwoordigd bij het beheer van culturele instellingen die zijn opgericht door de overheid. De samenstelling van de raad van bestuur moet een afspiegeling zijn van het Vlaams Parlement. Het is duidelijk dat daar geen rekening mee werd gehouden. Het is een onderonsje geworden van de meerderheidspartijen waarbij men onze partij nog net duldt. Het lijkt een voorbode te worden van de nieuwe samenstelling van de raad van bestuur van andere grote Vlaamse instellingen, alsook lijkt het in de verf te zetten dat de principes van corporate governance worden gebruikt, of misbruikt, om het Cultuurpact uit de weg te gaan.

Cultuur gaat uit van diversiteit. Het is mij niet volledig duidelijk welke diversiteit hier juist wordt nagestreefd. Open Vld is de grootste oppositiepartij. In het verleden werd als zodanig gewerkt, of werd dat in elk geval afgespiegeld. Tegenwoordig wordt dat op een volledig andere manier ingevuld, waarbij de expertise die de verschillende mensen zouden hebben om die taken uit te voeren, ons niet volledig duidelijk is. We hebben de verschillende cv's doorgenomen. Niet alleen is er wat betreft de woonplaats iets te melden, maar het is ook niet volledig duidelijk waarom die mensen noodzakelijkerwijze een schitterende achtergrond zouden hebben om die taak uit te voeren. Wij stellen ons de vraag waarop u zich hebt gebaseerd, behalve de druk die u vanuit bepaalde partijen uit de meerderheid hebt ondervonden.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Caron, ik weet niet of het zin heeft dat ik nog antwoord, want ik heb gezien dat u, staande deze commissievergadering, al een persbericht hebt verspreid met alle informatie in. Ik hoop dat wat ik u vertel toch nog wordt gehoord, maar de persmededeling is al rondgestuurd. Ik betreur dat u al persberichten de wereld instuurt voor er een antwoord is. Om vijf over twee was al gelanceerd wat u kwijt wilde. Ik vraag me eigenlijk af of u nog geïnteresseerd bent in het antwoord.

Het verwondert me ook dat u deze vraag stelt. Ik heb het verkiezingsprogramma van uw partij erop nagelezen in de aanloop naar de verkiezingen van 13 juni 2004. Ik lees daarin: cultuur is een levenskunst. U pleit expliciet voor het afschaffen van het Cultuurpact.

Mijnheer Caron, de Vlaamse Regering heeft op 20 april 2012 de voordracht van leden voor de algemene vergadering en de raad van bestuur van deSingel goedgekeurd, conform de statuten van deze Vlaamse kunstinstelling. Het mandaat van de verschillende leden was ten einde. Bij de voordracht werd heel expliciet rekening gehouden met de principes van corporate governance, waarbij werd toegezien op de aanwezigheid van voldoende diversiteit aan competenties en maatschappelijke betrokkenheid. Daarnaast werd absoluut gelet op een evenwichtige verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke leden en tussen ervaring en vernieuwing. Dat zijn allemaal belangrijke principes.

Er werd ook rekening gehouden met het Cultuurpact. Hier hebt u het verkeerd voor volgens mij, mijnheer Caron. Het is belangrijk voor ogen te houden dat het Cultuurpact niet spreekt over een afvaardiging van politieke partijen, zoals u in uw vraagstelling aangeeft. Ik denk dat u het daar fout hebt. Het Cultuurpact heeft het over 'een vertegenwoordiging van de ideologische en filosofische strekkingen in de vertegenwoordigende vergadering van de overeenstemmende overheid'. Dat is in dit geval het Vlaams Parlement. Er wordt aan

toegevoegd dat deze vertegenwoordiging billijk moet zijn. Bij de samenstelling is dan ook absoluut rekening gehouden met de termen van het Cultuurpactdecreet, zonder dit vanuit een eng partijpolitiek standpunt te bekijken, zoals in het Cultuurpact is vooropgesteld.

U vraagt ook naar andere raden van bestuur. De voordracht van leden voor de Vlaamse Opera zal een van de volgende weken op de ministerraad worden besproken. Ik wijs erop dat de huidige raad van bestuur de continuïteit van bestuur verzekert tot de nieuwe raad van bestuur is aangesteld. Daarin is statutair voorzien en de algemene vergadering van de Vlaamse Opera heeft dit op haar vergadering van 26 maart 2012 expliciet bekrachtigd.

Bij het Koninklijk Ballet van Vlaanderen zullen dezelfde principes worden gehanteerd als bij de Vlaamse Opera. Overigens weet u wellicht dat wij zoveel mogelijk naar een gelijke samenstelling willen gaan van de algemene vergadering en raad van bestuur van het Koninklijk Ballet van Vlaanderen en de Vlaamse Opera zodat de transitie goed kan verlopen.

De timing van hersamenstelling van de besturen is verschillend bij elke instelling en afhankelijk van de statuten. De principes van het Cultuurpactdecreet worden altijd toegepast, net zoals de principes van het decreet op de evenwichtige participatie van mannen en vrouwen en de principes van corporate governance.

Mijnheer Caron, ik kan me echt niet van de indruk ontdoen dat u omtrent de voordelen van specifieke personen een zweem van verdachtmaking probeert op te hangen, dat dit niet wordt gerespecteerd en dat het op die manier niet kan. Ik maak me sterk dat wij het decreet effectief hebben toegepast en dat wij zijn overgegaan tot een correcte samenstelling van de raad van bestuur.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, ik ben verbouwereerd. Ik zeg het zoals het is. Ik ben niet de persoon die iets vraagt, in tegenstelling tot tien jaar geleden toen door uw partij altijd werd gevraagd als een raad van bestuur werd hersamengesteld, om voor elk lid vooraf de politieke afhankelijkheid bekend te maken, zodat de evenwichten die in het Vlaams Parlement gelden, ook weerspiegeld worden in de besturen van die culturele instellingen. Ik herinner me die tijd. Van die letterlijke toepassing zijn we ver af, we hebben de geest ervan altijd toegepast. Daarenboven zijn we ook gelukkig. Er staat overigens nog veel meer in ons verkiezingsprogramma. Wij pleiten ook voor een verdere depolitisering van de besturen van de culturele instellingen, en bijvoorbeeld ook van de VRT, maar dat is een andere discussie.

‘Strekking’ is ook een mooie. Natuurlijk spreekt het Cultuurpact niet van afvaardigingen van politieke partijen, maar wel van ideologische en filosofische strekkingen. Ik neem er akte van dat de familie waar ik bij hoor, geen ideologische of filosofische strekking zou zijn en derhalve niet moet worden vertegenwoordigd in dit land. Ik kan niet anders dan dat concluderen. Als u dat zegt, dan hoeft u natuurlijk met niets rekening te houden.

Het is wel zeer merkwaardig dat er bij de andere leden wel uitdrukkelijk politieke families worden vernoemd. Het zijn ook vaak medewerkers van politieke partijen, direct of indirect, of ze zijn bestuurder met een lokaal mandaat. Dat is veel uitdrukkelijker dan ooit tevoren.

Ik wil niets zeggen over het Cultuurpact. Misschien moet u ons programma wel een beetje beter lezen. Wij pleiten voor de afschaffing van het Cultuurpact zoals het vandaag bestaat. Wij pleiten voor een nieuw Cultuurpact dat veel meer de diversiteit in de samenleving weerspiegelt, niet alleen ideologisch-filosofisch, maar ook wat betreft culturele achtergronden. Dat is een veel bredere toepassing dan de huidige enge toepassing. Wij pleiten dus ook voor de depolitisering.

Minister, ik kan niet anders dan vaststellen dat u met de principes van de corporate governance en zeker met de principes van het Cultuurpact geen rekening hebt gehouden. Ik wil duidelijk stellen dat ik de mensen van de N-VA hun inhaalbeweging gun. Zij waren ondervertegenwoordigd. Zij zijn snel gegroeid en het is logisch dat ze nu vertegenwoordigd

worden. Ik vind dat normaal, dat is in de geest van het Cultuurpact. Maar nu gaat het over alle grenzen heen van elementair respect voor dat Cultuurpact, het gaat ook over alle grenzen heen van het zoeken naar een draagvlak voor de grote culturele instellingen. Dat is zeer betreurenswaardig. Ik zeg dit hardop en, minister, ik zeg u bij dezen: wij zullen klacht indienen bij de Cultuurpactcommissie. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat dit wordt teruggefloten. Dat u niet eens met de geest ervan rekening wilt houden: ik ben verontwaardigd.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Minister, u houdt totaal geen rekening met de diversiteit. Dat is een bijzonder spijtige zaak, en niet alleen voor die instelling. U misbruikt als minister uw positie om daar mensen in te zetten die door de andere partijen in uw meerderheid naar voren worden geschoven. Er is geen diversiteit qua mensen, geen diversiteit qua achtergrond. U gaat naar eenheidsworst. Dat is niet wat cultuur is of zou mogen zijn. Met een andere portefeuille zou u daar misschien minder toe geneigd zijn. Als het over postjes gaat, schrik ik niet meer van deze meerderheid.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, ik heb ook gevraagd op welke manier rekening werd gehouden met het Cultuurpact. Ik zou daar wel eens een antwoord op willen krijgen. U zei daarnet dat een strekking niet hetzelfde is als een politieke partij. Maar leg mij dan eens uit hoe u dat hebt gedaan.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Minister, u had het over het op elkaar afstemmen van de samenstellingen van ballet en opera. Is het nog altijd de bedoeling om daar binnen afzienbare tijd tot een personele unie te komen? Op welke manier zal dat gebeuren?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer De Gucht, wij bevinden ons nu in de transitie. Het is de bedoeling dat de samenwerking tussen ballet en opera start vanaf 1 januari 2013. Wij werken nu eerst aan een raad van bestuur die zoveel mogelijk samenvalt. Daarna volgen de algemene vergadering en de personele unie. Er moet eenzelfde statuut komen en dergelijke meer. Dat zal wel wat meer tijd vergen. Dat zal nog niet kunnen ingaan vanaf 1 januari 2013. Voorzitter, ik heb begrepen dat een dezer weken de transitie-manager met een tussentijds verslag naar deze commissie zal komen. Wij zullen dan van gedachten kunnen wisselen.

Mijnheer Caron, ik ben het absoluut niet met u eens. U zult dat wel al gemerkt hebben. Wij zijn op dezelfde manier te werk gegaan zijn als in het verleden. Wij hebben rekening gehouden met de cv's van de mensen, met hun ervaring en zin voor vernieuwing. Wij hebben gezorgd voor een goede mix van competenties op het vlak van het financiële beheer en van het artistieke. Er is ook rekening gehouden met de filosofische en ideologische strekkingen, zoals in het Cultuurpact wordt gevraagd. Op basis van de cv's die wij hebben binnengekregen, hebben wij een zo goed mogelijke selectie gemaakt en hebben wij een sterke raad van bestuur samengesteld.

Het Vlaams Parlement verwijst naar billijkheid. Wanneer de samenstelling van filosofische en ideologische strekkingen verandert, wijzigt die billijkheid. We hebben dat op dezelfde manier als in het verleden toegepast.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Er zijn in dit parlement twee vertegenwoordigers meer dan in de vorige legislatuur. Wat een billijkheid.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Minister, u hanteert een heel eigenaardige billijkheid. Wij zijn de tweede grootste partij in dit parlement. Als u uw redenering over billijkheid op die

manier in cijfers naar buiten brengt, dan is dat een bijzonder speciale invulling. Ik dacht dat ik een raar rekenwonder was, maar u doet nog beter.

Minister Joke Schauvliege: We komen altijd op hetzelfde probleem terug. Jullie denken op basis van politieke partijen. Maar daar gaat het niet over.

De heer Bart Caron: Maar u kunt niet uitleggen hoe het dan wel werkt.

De heer Jean-Jacques De Gucht: U hebt het over een N-VA-schepen. Zijn dat dan geen politieke achtergronden? Komaan zeg. We moeten serieus blijven.

De heer Bart Caron: Minister, ik zal het u eens uitleggen. In Vlaanderen is de toepassing van het Cultuurpact in de besturen van culturele organisaties op verschillende manieren in de praktijk vormgegeven. De bekendste vorm is deze: als het gaat om aanduiding door politieke partijen, dan wordt een evenredigheid nagestreefd met de samenstelling van vertegenwoordigende organen. Als er culturele vertegenwoordigers zijn, wordt er in de gemeente rekening gehouden met de verhoudingen tussen de verenigingen. Dat zijn veeleer de filosofische strekkingen. Wat de partijen betreft, gaat het over de ideologische strekkingen. In een cultuurcentrum wordt er, zoals u weet, meestal paritair samengesteld. De gemeenteraad duidt op basis van de samenstelling van de gemeenteraad een evenredig aantal mensen aan in het cultuurcentrum. De cultuurraad doet hetzelfde voor zijn deel van dat bestuursorgaan. Dat is de praktijk in Vlaanderen, in alle door de overheid samengestelde organen. Waar alleen de politiek samenstelt, is het vertegenwoordigende orgaan in dit geval het Vlaams Parlement. Nu weet ik ook dat we niet meer met een soort meetlat of gewichten moeten werken, waarbij we elk lid dat we aanduiden moeten wegen om te weten of het een blauwe, een groene, een gele, een oranje, een gestreepte of wat dan ook is. Maar in het Cultuurpact staat wel dat er met de minderheden rekening moet worden gehouden. Dus zullen we overal op een subtiele manier checken of die strekkingen aanvaard zijn en al dan niet aanwezig zijn. Ik zeg u dat dit niet gebeurd is.

Minister, u kunt mij niet zeggen hoe u het hebt gedaan. Ik zal dat voorleggen aan de Cultuurpactcommissie. U mag daar komen uitleggen hoe u de verschillende strekkingen hebt aangeduid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■